

Objaśnienia prawne Ministra Klimatu

wydane na wniosek Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, na podstawie art. 33 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U z 2019 r. poz. 1292), dotyczące stosowania przepisów art. 50 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. ustawy o odpadach w zakresie obowiązku uzyskania wpisu w Rejestrze-BDO przez wytwórców odpadów będących mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami.

Wpis do Rejestru-BDO

Dla wytwórców odpadów obowiązek uzyskania wpisu do rejestru stanowiącego część Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (dalej „BDO”¹) jest związany z obowiązkiem prowadzenia ewidencji odpadów.

Podmioty zwolnione całkowicie z ewidencji odpadów nie podlegają wpisowi do Rejestru-BDO. Wytwórcy odpadów objęci częściowymi zwolnieniami z prowadzenia ewidencji odpadów (ewidencja uproszczona²) są obowiązani uzyskać wpis do Rejestru-BDO.

Zwolnienia wynikające wprost z ustawy o odpadach

Obowiązek prowadzenia ewidencji odpadów nie dotyczy niektórych kategorii wytwórców odpadów³:

- 1) wytwórców odpadów komunalnych,
- 2) wytwórców odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji, jeżeli pojazdy te zostały przekazane do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów,
- 3) wytwórców odpadów będących rolnikami gospodarującymi na powierzchni użytków rolnych poniżej 75 ha, o ile nie podlegają wpisowi do rejestru z urzędu w związku z posiadaniem decyzji w zakresie wytwarzania odpadów.

Oprócz wytwórców odpadów ustawa o odpadach zwalnia całkowicie z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów niektóre podmioty gospodarujące odpadami.

¹ Rejestr jest prowadzony na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.)

² O ewidencji uproszczonej mówi art. 71 ustawy o odpadach, zgodnie z którym wytwórca odpadów prowadzi ewidencję odpadów wyłącznie w postaci karty przekazania odpadów, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 100 kilogramów rocznie lub wytwarza odpady inne niż niebezpieczne, niebędące odpadami komunalnymi, w ilości do 5 ton rocznie.

³ Zwolnienia wynikają z art. 66 ust. 4 pkt 1 lit. a ustawy o odpadach.

Zwolnienia całkowite z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów dotyczą:

- 1) osób fizycznych i jednostek organizacyjnych niebędących przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na potrzeby własne⁴;
- 2) podmiotów organizujących nieprofesjonalne zbieranie odpadów⁵.

Odpady z biur i drobnej działalności gospodarczej

Odpady powstające w ramach działalności biurowej lub innej drobnej działalności gospodarczej, o charakterze i składzie podobnym do powstających w gospodarstwach domowych, niezawierające odpadów niebezpiecznych, mogą być potraktowane jako odpady komunalne (np. makulatura, opakowania, meble i inne odpady wielkogabarytowe).

W związku z tym podmioty prowadzące drobną działalność usługową np. księgową, doradcą, prawną lub inną biurową, fryzjerską, krawiecką, kosmetyczną (o ile nie wytwarzają odpadów medycznych, w wyniku przeprowadzanych zabiegów z zakresu medycyny estetycznej np. strzykawki, skalpele) są zwolnione z wpisu do rejestru-BDO jako wytwórcy odpadów komunalnych.

Jako odpady komunalne można potraktować również zużyty sprzęt elektryczny lub elektroniczny niezawierający składników niebezpiecznych np. czajniki oraz zużyte tonery niezawierające składników niebezpiecznych.

Jako wytwórca odpadów komunalnych taki podmiot nie wpisuje się w zakresie wytwarzania tych odpadów do Rejestru-BDO.

Odpady posiadające właściwości niebezpieczne, pochodzące z innych źródeł niż gospodarstwa domowe, nie mogą być uznane za odpady komunalne⁶. Wytwórcy tych odpadów nie są objęci zwolnieniami w zakresie prowadzenia ewidencji odpadów, chyba że takie zwolnienie będzie określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie rodzajów odpadów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1431).

⁴ Zgodnie z art. 27 ust. 8 ustawy o odpadach osoba fizyczna i jednostka organizacyjna niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi tylko takie rodzaje odpadów, za pomocą takich metod odzysku, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2014 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi na potrzeby własne, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. z 2015 r. poz. 93), i w takich ilościach, które mogą bezpiecznie wykorzystać na potrzeby własne.

⁵ Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach są to podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej w zakresie gospodarki odpadami, które zbierają odpady stanowiące odpady o charakterze pokonsumpcyjnym (poużytkowym) lub odpady opakowaniowe i przekazują je na podstawie pisemnej umowy do podmiotów zbierających odpady lub przetwarzających odpady.

⁶ Wynika to z definicji odpadów komunalnych zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o odpadach.

Jeżeli ilości odpadów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie rodzajów odpadów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji, zostaną przekroczone, wytwórca odpadów podlega wpisowi do Rejestru-BDO.

Zwolnienia wynikające z rozporządzenia

Kolejne zwolnienia dotyczą rodzajów odpadów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie rodzajów odpadów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1431), o ile nie przekraczają rocznie ilości określonych w tym rozporządzeniu.

Wytwórcy odpadów wymienionych w tym rozporządzeniu, nieprzekraczających podanych w nim ilości, nie prowadzą w ogóle ewidencji odpadów, nie podlegają zatem obowiązkowi uzyskania wpisu w Rejestrze-BDO.

Odpady powstające w wyniku świadczenia usług.

Za odpady powstające w wyniku budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątanania, konserwacji i napraw odpowiada podmiot, który świadczy usługę. Podmiot wykonujący usługę jako wytwórca odpadów zobowiązany jest do rejestracji w Rejestrze-BDO i do prowadzenia ewidencji w BDO.

Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy umowa o świadczenie usługi inaczej określa odpowiedzialność za wytworzone odpady.

Nieprofesjonalne zbieranie odpadów

Sklepy, szkoły, urzędy, które przyjmują odpady o charakterze użytkowym lub odpady opakowaniowe, jest nieprofesjonalnym zbierającym te odpady. Pojęcie nieprofesjonalnego zbierania precyzuje art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach, a warunki jakie musi spełniać ten podmiot – art. 45 ust. 2 tej ustawy. Za odpady o charakterze użytkowym (pokonsumpcyjnym) w przypadku drobnej działalności gospodarczej i biurowej można uznać zarówno niektóre odpady komunalne, jak i odpady niebezpieczne (drobny sprzęt elektryczny lub elektroniczny jak świetlówki, laptopy, monitory – typu użytkowanego również w gospodarstwach domowych). Ponieważ prowadzący nieprofesjonalne zbieranie odpadów jest zwolniony z prowadzenia ewidencji odpadów, podmiot przekazujący do niego odpady może skorzystać ze zwolnienia z obowiązku wystawiania karty przekazania odpadów (dalej „KPO”).

Możliwość ta wynika z art. 69 ust. 4 ustawy o odpadach – przepis ten dopuszcza niesporządzanie KPO, jeżeli jeden z posiadaczy odpadów, tak jak w tym przypadku sprzedawca

będący nieprofesjonalnym zbierającym odpady, nie jest objęty obowiązkiem prowadzenia ewidencji odpadów.

Przypadek szczególny – zbieg zwolnień z prowadzenia ewidencji odpadów

Art. 69 ust. 4 ustawy o odpadach nie zwalnia z całości ewidencji, tylko z KPO. W niektórych przypadkach wytwórca odpadów może być zwolniony z prowadzenia karty ewidencji odpadów – przypadki te wskazuje art. 71 ustawy o odpadach. Jeżeli wytwórca odpadów wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 100 kilogramów rocznie lub wytwarza odpady inne niż niebezpieczne, niebędące odpadami komunalnymi, w ilości do 5 ton rocznie – może prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów, tj. wyłącznie w postaci KPO.

Jeżeli oba te zwolnienia zachodzą jednocześnie tj. nie zostały przekroczone roczne ilości uprawniające do prowadzenia tylko KPO, a jednocześnie ze względu na przekazywanie odpadów do sprzedawcy lub innego nieprofesjonalnego zbierającego odpady wytwórca odpadów jest zwolniony z wystawienia KPO – wytwórca odpadów jest zwolniony z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów w pełnym zakresie.

Oznacza to, że w tym samym zakresie nie podlega również wpisowi do Rejestru-BDO. Jeżeli jest to wytwórca odpadów, który wyłącznie wytwarza odpady objęte wyżej opisanymi zwolnieniami z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, w ogóle nie podlega obowiązkowi uzyskania wpisu do Rejestru-BDO.

Przejęcie obowiązków wytwórcy odpadów

Art. 28 ustawy o odpadach pozwala na przejęcie obowiązków ciężących na wytwórcy odpadów przez podmiot, który nie jest ich wytwórcą.

Podmiot przejmujący obowiązki wytwórcy odpadów ma zapewnić postępowanie z przyjętymi odpadami w sposób zgodny z ustawą o odpadach. Przeniesienie praw i obowiązków ciężących na wytwórcy odpadów następuje pod warunkiem zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

Z ww. przepisu mogą skorzystać podmioty świadczące usługi czy prowadzące działalność handlową w tym samym obiekcie jak np. centrum handlowe.

Po przejęciu praw i obowiązków od wytwórcy odpadów, prowadzenie ewidencji odpadów i uzyskanie wpisu do Rejestru-BDO jako wytwórca odpadów odpowiada podmiot, który przejął te obowiązki.

Dotyczy to przypadku korzystania przez wytwórców odpadów ze wspólnego lokalu (przy czym pojęcie lokalu można odnieść nie tylko do pojedynczego lokalu ale także większej ich liczby).

Dopuszcza się w takim przypadku przeniesienie odpowiedzialności za wytworzone odpady na rzecz jednego z wytwórców odpadów prowadzących działalność w szeroko rozumianym wspólnym lokalu lub na rzecz wynajmującego lokal. Zarządzający nieruchomością jako wynajmujący lokal może przejąć odpowiedzialność za odpady powstające w związku z działalnością handlową lub usługową prowadzoną w centrum handlowym.

Rejestracja w BDO jednostek handlu oferujących torby z tworzyw sztucznych

Obowiązek uzyskania wpisu do Rejestru-BDO dotyczy podmiotów prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową, o której mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 542, z późn. zm.). Takie jednostki nie prowadzą ewidencji odpadów w BDO, a jedynie sprawozdawczość (informacja poniżej).

Obowiązek rejestracji w BDO nie dotyczy tych prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, którzy nie oferują klientom toreb na zakupy wykonanych z tworzywa sztucznego.

Bardzo lekkie torby na zakupy z tworzyw sztucznych⁷ tzw. zrywki nie podlegają opłacie recyklingowej, a więc sklepy, które oferują wyłącznie takie torby również nie podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru BDO.

Obowiązek uzyskania wpisu do Rejestru-BDO dla tej kategorii podmiotów został wprowadzony z dniem 1 września 2019 r., z tym, że podmioty funkcjonujące są obowiązane złożyć wniosek o taki wpis do 31 grudnia 2019 r.⁸

Sprawozdawczość

Składanie rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami dotyczy wyłącznie wytwórców obowiązanych do prowadzenia ewidencji odpadów⁹. Jeżeli wytwórca w zakresie wszystkich wytwarzanych przez siebie odpadów jest całkowicie zwolniony z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, nie ciąży na nim obowiązek

⁷ Zgodnie z art. 8 pkt 15a lit. b ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 542, z późn. zm.) przez bardzo lekkie torby na zakupy z tworzywa sztucznego rozumie się torby o grubości materiału poniżej 15 mikrometrów, które są wymagane ze względów higienicznych lub oferowane jako podstawowe opakowanie żywności luzem, gdy pomaga to w zapobieganiu marnowaniu żywności.

⁸ Art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579)

⁹ Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach.

składania rocznych sprawozdań. Częściowe zwolnienie z ewidencji odpadów (np. uproszczona ewidencja odpadów) nie zwalnia z obowiązku składania sprawozdań.

Na prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego objęte opłatą recyklingową, ciąży z kolei obowiązek składania rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi. Obowiązek ten nie jest związany z obowiązkiem ewidencji odpadów, tylko z obowiązkiem pobierania opłaty recyklingowej od nabywającego torbę na zakupy z tworzywa sztucznego¹⁰.

Z up. Ministra
Sławomir Mazurek
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu
/ – podpisany cyfrowo/

¹⁰ Obowiązek pobrania opłaty recyklingowej wynika z art. 40a ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi